

door Jurjen Beumer

Profeten, we kunnen niet zonder hen! Profeten gezocht! Nu meer dan ooit. Misschien heeft hun stem te veel gezwegen de laatste jaren. Misschien liepen we te snel heen om de harde teksten van de profeten uit de Hebreeuwse bijbel. Maar vandaag de dag moeten ze volgens mij weer volop mee doen. Vandaag brult de leeuw, vandaag klinkt de aller scherpste onder hen, Amos, een boerenman. Door God achter zijn vee vandaan geroepen om te profeteren. Want, het ging niet goed met de mensen en de samenleving in zijn tijd. Want, het gaat niet goed met de mensen en de samenleving van ónze tijd. 'Jullie hebben het recht in venijn verkeerd en de vrucht der gerechtigheid in alssem (6,12).' Dat is profetentaal. Profeteren is geen populaire bezigheid. Amos (8ste eeuw voor Christus), werd weggestuurd uit zijn land. 'Ziener! Ga heen ...' (7,12). Ga jij maar een straatje verder lastpost, naar een ander land! En wij, wij leven net als toen in de dagen van Amos in een vette en oververzadigde tijd. De rijkdom druipt uit onze samenleving. Met alle gevolgen van dien. Ons natuurlijk milieu staat onder druk, op de grote VN-conferentie in Johannesburg gaat het maar zeer moeizaam. De vreemdeling in onze poorten, wat de huidige minister Nawijn daarover zegt, het klopt niet, het is zo zonder enig respect. Natuurlijk, het zijn grote vraagstukken, en laten we wel wezen, wij hebben de oplossingen ook niet. Maar laten we proberen de asielzoekers zoveel mogelijk bij te staan. Samen kunnen we best veel doen. Dan de verdeling in de wereld, die is zo ongelooflijk scheef, nog steeds en zo lang al. Die wereldwijde kloof tussen arm en rijk is gewoon de basis van zoveel ellende. Hoelang nog God staat U toe dat het zo blijft? Wanneer bekeren wij, uw mensen zich van deze heilloze weg?

Een profeet prikkelt en irriteert. Mij ook. Eigenlijk wil ik met jullie praten over de liefde van God en de troost die hieruit voor ons uit voortvloeit. Ja toch, ons persoonlijk leven staat dikwijls zo onder druk. Soms zijn we hartstikke eenzaam, soms hebben we last van ons verleden, het vliegt ons naar de keel, we willen huilen en janken omdat we het niet langer volhouden. En dan moet die grote wereld er ook nog bij? Als ik al stik in mijn eigen verdriet, dan kunnen we echt die beelden van die kinderen met aids er niet meer bij hebben. O, ik herken dat zo! Dan druk ik de tv uit en loop naar buiten voor een beetje frisse lucht, in mijn hoofd en vooral in mijn hart. Jullie herkennen dat?

En toch, lieve mensen, die grote wereld met al onze medemensen erop hoort erbij. De woorden die ik net sprak, de profeten-taal, daar kunnen we niet zonder. Die profetenboekjes in de bijbel branden in onze handen en op onze kansels. Het persoonlijke én het politieke, ze hebben alles met elkaar te maken. De zorgen van het individuele hart en de zorgen om de wereld waarin we wonen, het is één zelfde beweging. De profeet weet dat, Amos weet dat, zoals ook de troost voor de wereld en de troost voor jouw en mijn hart uit een en dezelfde Bron vandaan komen, bij God vandaan die eens alle tranen zal afwissen. Die mooie teksten die we lezen gaan over de grote Bondgenoot met wie we samen mogen optrekken. 'Gaan er ooit twee mensen samen op weg zonder dat zij elkaar gevonden hebben? (3,3.) Nee, natuurlijk niet. Ik Amos, zegt de profeet, jij Ted, jij Lenie, jij Piet, wij allemaal, wij zijn gevonden, wij zijn diep aangeraakt door onze God en daarom kunnen we niet anders dan profeteren. Niet om te klagen, te zeuren of te mopperen, maar juist omdat we weet hebben van dat grandioze visioen van vrede en recht voor alle mensen. Alle profeten hebben dié heilsbelofte, ook Amos. Hij eindigt zijn profetie met dit ongekende vergezicht: 'Zie de dagen komen, luidt het woord van God zelf, dat de ploeger de maaier op de voet volgt en de druivenperser de zaaier. En de bergen zullen stromen van de jonge wijn en alle heuvels ervan overvloeien. (9,13)' Kijk lieve mensen, dat is taal van het hart, taal voor op een feest, de profeet die vrolijk met ons door de straten van Haarlem danst. Geloof alsjeblieft dat deze vreugde ook diep in jou verscholen ligt, het is de brandstof in je waarmee je verder kunt, het is God zelf.

Wat is een profeet? Laten we het nog maar weer eens tegen elkaar zeggen. Hij is géén toekomstvoorspeller die een zogenaamde goddelijke horoscoop leest. Nee, een profeet, iemand als Amos, die ziet wat er vandáág mis is. Hij doorziet het nú, hij kijkt dwars door de waan en waanzin van het heden heen, hij is een Ziener. Hij zegt, wil het mórgen wat worden met jullie, dan zul je vandaag de eerste stappen moeten zetten. De profeet doorziet de voosheid van zijn dagen. In het geval van Amos, hij ziet, hij doorziet wat anderen niet zien of willen zien. Hoe namelijk een kleine toplaag van zijn samenleving in weelde baadt. Zij hebben

de macht en laten mensen die op hen aangewezen zijn gewoon barsten. In dergelijke situaties knalt de profeet: ik heb van God gehoord, echt, hij heeft het tegen mij gezegd, ik weet ook niet hoe dat kan, dat jullie daarmee moeten stoppen. Jullie mensen van het volk van Israël, jullie kennen toch ook die God. 'God', dat is niet zomaar een woord, maar een Naam die liefde wil en saamhorigheid. Jullie hebben toch ook dat 'heilige' boek waar dat in staat, de thora, de weg ten leven. Nou dan, nu produceren jullie alleen maar dood en verderf. Je maakt van de Naam 'God' een vloek als je alleen maar aan jezelf denkt en de armen laat stikken. Dát is een profeet. In de bijbel komen er een heel aantal aan het woord. Onze tekst, het is bijna een gedicht, laat zien dat hij niet alleen optreedt, maar een gezant is, een heraut, een ambassadeur van de Allerhoogste.